

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРОЕКТ № 1 ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

РЕЗЮМЕ

1. Швейцарско-български Механизма за гражданска ангажираност и прозрачност

2. Име на Стратегически проект № 1: „Управление на природните ресурси и биоразнообразието“

3. Обосновка

Стратегическият проект е насочен към повишаване на гражданската ангажираност в управлението на природните ресурси и биоразнообразието чрез насърчаване на споделената отговорност. Чрез използване на местните знания, проектът ще гарантира, че политиките и практиките отговарят на нуждите и ценностите на различните общности. Той цели да овласти гражданите като стимулира сътрудничество между тях, бизнеса и властите, за да насърчи активния принос към устойчивото развитие на околната среда. Този проект е стратегически, защото засяга въпрос от ключово значение за цялото общество. Засиленият акцент върху гражданското участие и ангажираност ще има въздействие не само върху екологичните организации, но и върху разбирането за смисъла на гражданското участие като цяло. Екологичните организации виждат своята роля като посредници, които да създадат среда за местни дискусии, дебати, изследвания и задълбочени обсъждания.

Гражданските организации, ангажирани с опазването на околната среда, са изправени пред сериозни предизвикателства. От една страна, напредъкът по споразумението за климата е ограничен. Консултациите със заинтересованите страни в управлението на природните ресурси разкриват напрежение между политиките за разширяване на защитените територии и усилията за икономическо развитие, особено в по-слабо развитите райони. Въпреки наличието на добро законодателство, ефективното му прилагане продължава да бъде сериозен проблем, което задълбочава този важен обществен въпрос и води до фрагментиране на обществото. Управлението на земеделските земи също представлява голямо предизвикателство, включително използването им за изграждане на соларни паркове. Освен това, екологичните организации се сблъскват със същите проблеми, характерни и за останалите граждански организации в България: хронично недофинансиране, ограничени възможности за гражданско участие и целенасочени атаки срещу тяхната дейност. Допълнителна трудност представляват и стратегическите съдебни дела срещу участието на обществеността (т.нар. „дела-шамари“ или SLAPP), които още повече затрудняват работата. Именно поради тези предизвикателства проект в тази тематична област би имал ключово значение както за въвеждането на устойчиви и иновативни решения за управление и опазване на природата и биоразнообразието, така и за възстановяване на доверието в гражданското участие, особено по въпроси с такава висока обществена значимост.

Екологичните каузи в България имат уникална историческа роля в мобилизирането на гражданска активност. Още преди 1989 г. те успяват да ангажират значително гражданско участие. Това наследство на екологичния активизъм продължава и до днес, утвърждавайки екологичните каузи като силен катализатор за обществена ангажираност в страната. Ярък пример за това са протестите "Да спасим Пирин" през 2012 и 2018 г., които привлякоха широка обществена подкрепа и активност в десетки населени места из цялата страна.

4. Цели

Стратегическите цели на този проект са съобразени с основната цел на Механизма за гражданска ангажираност и прозрачност – да стимулира активното участие на българските граждани в прозрачен и приобщаващ обществен дебат по въпросите, които ги засягат. Тази стратегическа цел ще бъде постигната чрез реализирането на следните две специфични цели:

- **Повишаване на гражданската ангажираност в управлението на природните ресурси и биоразнообразието.** Това включва насърчаване на чувството за споделена отговорност, използване на местните знания и гарантиране, че политиките и практиките са съобразени с нуждите и ценностите на различните общности.
- **Овластяване на гражданите чрез сътрудничество със съответните научни общности, бизнеса и властите.** Това взаимодействие със специалисти в областта на ботаниката, околната среда и други релевантни среди, ще допринесе за устойчивото развитие и опазването на природните ресурси и биоразнообразието. Постигнатото въздействие ще бъде измеримо чрез сравнения за стартови и финални данни при приключване на проекта.

За да развие тези цели, проектът поставя специален акцент върху укрепването на междусекторните партньорства като ключов механизъм за насърчаване на устойчивото развитие и споделената отговорност.

5. Допустими кандидати

Правен статут на българските кандидати

- **Юридически лица с нестопанска цел**

Кандидатите трябва да са вписани в Регистъра на ЮЛНЦ на Агенцията по вписванията и да са регистрирани поне три години преди крайния срок за подаване на концепции по настоящата покана. Това включва:

- a) Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ),
- b) читалища, регистрирани съгласно Закона за народните читалища (ЗНЧ).

- **Предходен опит**

Кандидатите трябва да имат минимум три години предходен опит преди крайния срок за подаване на концепции по настоящата покана.

- **Състав на консорциума**

Консорциумът по стратегическия проект за управление на природните ресурси и биоразнообразието трябва да включва най-малко 6 организации, като поне една от тях е швейцарски партньор.

Финансирането, отпускано от Механизма за гражданска ангажираност и прозрачност за една организация, не може да надвишава 250 000 CHF.

- **Независимост**

Всеки член на консорциума трябва да бъде независим от правителствени структури, публичните власти (местни или национални), политически партии, религиозни организации и търговски компании. Ако такива субекти участват в управлението на дадена кандидатстваща организация, те могат да притежават само малцинствен дял от гласовете в Общото събрание и Управителния съвет в сравнение с представителите на гражданското общество.

Политическите партии и социални партньори, включително организации на работодателите, браншови асоциации и синдикатите, нямат право да кандидатстват.

Правен статут на швейцарския/те партньор/и

- **Юридически лица**

Швейцарските партньори трябва да бъдат неправителствени или публични организации, регистрирани в Швейцария.

- **Предходен опит**

Организациите трябва да имат минимум три години предходен опит преди крайния срок за подаване на концепции по настоящата покана.

Технически и икономически капацитет на кандидатите и консорциума като цяло

- **Релевантен опит**

Най-малко трима от членовете на консорциума трябва да имат доказан опит в реализирането на проекти, свързани с управление на природни ресурси и/или опазване на биоразнообразието. Всеки от тях трябва да е участвал в поне един проект на стойност минимум 100 000 EUR през последните седем години.

- **Водещ кандидат**

Водещият кандидат трябва да е българска организация с предходен опит в управлението на партньорски проекти (с участието на поне три организации) в областта на управлението на природните ресурси и/или опазване на биоразнообразието. Този опит трябва да бъде доказан с реализирането на поне един проект през последните седем години.

- **Управление на проекти**

Водещият кандидат трябва да е управлявал поне един проект на стойност не по-малко от 300 000 EUR през последните седем години.

- **Национално въздействие**

Членовете на консорциума трябва да имат изпълнени проекти с национално или регионално въздействие, обхващащи най-малко пет региона на ниво NUTS 2 в България.

- **Опитът на швейцарския/те партньор/и**

Всеки швейцарски партньор трябва да е реализирал най-малко три проекта в тематичната област на стратегическия проект през последните седем години. Поне един от тези проекти трябва да е реализиран извън Швейцария.

6. Допустими дейности

Примерен списък на допустими дейности за финансиране по настоящата покана включва:

- Създаване и подкрепа на национални граждански инициативи, които стимулират участието на хората от цялата страна в мониторинг на биоразнообразието.
- Провеждане на национални образователни кампании, целящи повишаване на осведомеността относно опазването на биоразнообразието и устойчивото управление на природните ресурси в училищата, различните общности и широката общественост.
- Овластяване на гражданите да научат и да се застъпват за своите екологични права и да се застъпват за тях.
- Подкрепа за устойчиви екологични практики като се поставя акцент върху ангажираността на общността и постигането на обществен консенсус по ключови екологични теми.

- Застъпничество за законодателни или стратегически промени в управлението на природните ресурси и биоразнообразието, включително мониторинг на прилагането на законодателството и информираност за неговите ефекти.
- Създаване и подкрепа на национални граждански инициативи за адаптация към климатичните промени, например, изграждане на устойчивост към климатичните изменения в общностите, възстановяване на екосистеми и други относими дейности.
- Дейности за създаване на междусекторни мрежи и партньорства (например, сътрудничество с бизнеса, изследователски и академични институции, публични заинтересовани страни, местни организации и др.).
- Провеждане на кампании за работа с общността и ангажиране на обществеността, като семинари, обществени форуми, събития в общността, или дигитални/социални медийни кампании за достигане до широка аудитория).

Тези примери служат като насоки за възможни дейности, допустими за финансиране.

В допълнение към основните дейности, проектът трябва да включва и следните задължителни компоненти:

- Управление и координация: Осигуряване на ефективна координация и надзор върху изпълнението на дейностите по проекта.
- Изграждане на капацитет за българските партньори: С фокус върху уменията и ресурсите, необходими за постигане на целите и очакваните резултати на стратегическия проект, или за укрепване на цялостния организационен капацитет на българските партньори.
- Дейности по комуникация, разпространение, популяризиране и осигуряване на видимост за проекта: Дейности за информиране и ангажиране на обществеността и заинтересованите страни.
- Оценка на въздействието: В края на проекта трябва да се извърши оценка на въздействието от реализираните дейности.

7. Териториален обхват

Най-малко 70% от дейностите на проекта трябва да бъдат реализирани и/или да имат въздействие извън Югозападния регион на България, както и извън градовете Пловдив и Варна.

8. Продължителност - 36 месеца

9. Индикативен бюджет, вид на бюджета и съфинансиране

Индикативният бюджет за стратегическия проект за управление на природните ресурси и биоразнообразието е приблизително 1 500 000 CHF. Окончателният размер на бюджета ще бъде определен в зависимост от обхвата и качеството на пълното проектопредложение, което ще бъде представено от избрания консорциум по време на втория етап на конкурсната процедура. Швейцарското бюро за сътрудничество, с подкрепата на Програмния оператор, си запазва правото да коригира точния размер на окончателния бюджет - включително и да не разпредели всички налични средства - въз основа на бюджетната обосновка, съображения за ефективност на разходите и ефикасност. Окончателният бюджет ще бъде утвърден и одобрен на втория етап на конкурсната процедура след подаването на пълното проектопредложение.

Програмата ще прилага подхода на фиксирани бюджети (т.нар. lump sums). Проектните дейности ще бъдат организирани в работни пакети, всеки с отделен бюджет. Кандидатите следва да предложат и обосноват заявените в бюджета суми, като представят подробна бюджетна таблица

по работни пакети и членове на консорциума (водещ кандидат, партньори). Бюджетната таблица следва да включва всички прогнозни разходи по бюджетни категории и се подава по време на втория етап на конкурсната процедура. Въпреки че подходът с фиксирани бюджети осигурява гъвкавост при изпълнението на дейностите и модификациите на бюджета, стриктен контрол и мониторинг ще се осъществява върху крайните продукти и постигнати резултати. Всички промени в дейностите и разходите трябва да доведат до постигането на одобрените резултати и крайни продукти, които от своя страна следва да допринесат за изпълнението на целите на съответния работен пакет.

От кандидатите не се изисква собствен принос под формата на съфинансиране. Въпреки това, макар и незадължително, кандидатите се насърчават да допълват целите и работните пакети на стратегическия проект с дейности, финансирани от други публични или частни донори, или чрез доброволен труд.

10. Процедура за избор

Процедурата за избор на стратегически проект ще се проведе в два етапа.

На първия етап кандидатите подават Концепция до Програмния оператор, която преминава административна проверка и проверка за допустимост. След това Концепцията се оценява от Оценителна комисия. На базата на извършената оценка Програмният оператор изготвя доклад с пълен списък на предложените концепции и препоръчва една или повече от тях на Направляващия комитет на Механизма.

Направляващият комитет избира по една концепция по всеки един от стратегическите проекти за разработване на пълно проектно предложение. Тази селекция се извършва не само въз основа на резултатите от оценката и препоръките на Програмния оператор, но също и на базата на стратегически фактори, като синергия с другите стратегически проекти и мерки за подкрепа в рамките на Швейцарско-българската програма за сътрудничество.

На втория етап консорциумите, които стоят зад избраните концепции, разработват пълно проектно предложение в тясно сътрудничество с Програмния оператор. След финализирането на проектното предложение, то се представя на Швейцарската агенция за развитие, която взема окончателното решение за одобрение на проекта.

11. Критерии за оценка на концепции

Следните критерии ще бъдат използвани за оценка на концепцията на проектите, като се разглеждат ключови групи от индикатори, които включват релевантност, качество на концепцията, въздействие, партньорство, експертиза и устойчивост на резултатите. Ще бъде оценен както потенциала на проектната идея, така и нейната изпълнимост и дългосрочна стойност.

Групата от индикатори за релевантност се фокусира върху съответствието на проекта с целите и приоритетите на Механизма за гражданска ангажираност и прозрачност, както и с тематичната област на стратегическия проект. Анализира се обосноваването на избора на целевите групи, потенциалът за междусекторни синергии и възможности за сътрудничество. Оценява се приносът към важни хоризонтални аспекти, като социално включване, устойчивост на околната среда, равенство между половете, борба с дискриминацията и добро управление. Важен компонент е и обхватът на проекта на национално и регионално ниво.

Групата от индикатори за качество на концепцията е насочена към логическата обоснованост на интервенцията и реалистичността на предложения подход. Проектът трябва да представя ясно идентифицирани предизвикателства, планирани дейности и очаквани резултати. Допълнително се оценява иновативният подход и методология, както и използването на SMART индикатори за проследяване на напредъка. Важен е и мащабът на комуникационната стратегия,

която трябва да включва иновативни и интерактивни елементи за привличане на нови или по-слабо застъпени аудитории.

Групата от индикатори за въздействие показват как проектът демонстрира значимо въздействие на национално ниво в избраните тематични области, както и потенциал за по-широко въздействие чрез допълнителни дейности, финансирани от други публични или частни източници, или чрез доброволен труд.

Групата от индикатори за качество на партньорството разглежда значението на партньорствата за постигане на целите на проекта. Анализира се интегрирането на различни умения, разпределението на ролите и отговорностите, както и взаимодопълващата се експертиза на партньорите. Внимание се отделя и на добавената стойност на участието на швейцарски или асоциирани партньори.

Групата от индикатори за експертиза оценява нивото на професионализъм и знания в екипа на проекта. Включва квалификациите на ключовите експерти, опита и знанията на членовете на консорциума и цялостната им готовност за успешно изпълнение на проекта.

Групата от индикатори за устойчивост на резултатите анализира потенциала за дългосрочно въздействие на проекта. Включва институционалната устойчивост, която се фокусира върху интегрирането на резултатите в съществуващи структури, финансовата устойчивост на резултатите и въздействието и устойчивостта на ниво политики, която разглежда потенциала за продължаващо въздействие чрез актуални и бъдещи политики.

12. Период на кандидатстване - 8 януари – 31 март 2025г